

Dr. Josip Valjavec, Italijansko-slovenski slovar. (Dizionario Italiano-Sloveno). Nad štiridesettisoč besed z bogato frazeologijo in kratkim imenikom krstnih in zemljepisnih imen. Ljubljana, 1914. Založila Katoliška bukvarna. 8°. (XI) + 379 str. V pl. vez. 4 K 50 v.

Kakor naglašaja pisatelj v predgovoru, je slovar namenjen v prvi vrsti praktičnim potrebam, ki izvirajo iz trgovskih in družabnih stikov med obema sosednima narodoma, v drugi vrsti seveda tudi šolski rabi. S tega praktičnega stališča moramo tudi knjigo presojati, pa bomo marsikaj izpregledali; česar bi ne mogli storiti, ko bi se postavili na strogo znanstveno stališče.

Glede na bogato izbero leksikalnega gradiva bo knjiga gotovo ustrezala svojemu namenu in jo kot tako z veseljem pozdravljamo, dasi frazeologija ni prebogata, česar od knjige tega obsega tudi ne moremo zahtevati.

V uvodu podaja avtor najvažnejša pravila o izgovoru, oziroma pravopisu obeh jezikov. Da razloži Italijanom izgovor slovenskega *ž* s francoskim *j*, se mi zdi neroden opis, ki bi se z istim ali morda celo z boljšim uspehom lahko tudi obrnil. Italijanski del tega uvoda bi moral biti malo točnejši in popolnejši. Da navaja pisatelj pri diftongih *au*, *eu*, *ou*, izgovor *av*, *ev*, *ov*, si morem razlagati le na ta način, da je mislil pri tem na poslovenjene tujke Evgen, Evropa itd., kjer po krivdi naših fonetikov pišemo *v*, dasi izgovarjamo brez izjeme *u*, kakor seveda tudi v italijanščini. Bolje bi bil storil g. avtor, da teh diftongov sploh ni omenil, ker potem bi jih brezdvomno vsakdo izgovarjal fonetično — ali pa naj bi bil kvečemu omenil, da se izgovarjajo fonetično. Pri konzonantih *c* in *g* bi bilo umestno omeniti pisavo pred *e* in *i*, kadar se glasita *k* in *g*. — Pri izgovoru konzonanta *s* bi bil storil pisatelj bolje, ko bi vzel za podlago izgovor *s* ter navedel slučaje, kjer se izgovarja *z*. Omenil bi bil lahko tudi dvojni izgovor konzonanta *z*, razliko v izgovoru kratkih in dolgih vokalov in konzonantov itd.

V tipografičnem oziru se je obnesla tiskarna izborna. Gotovo bi bila storila še več, ko bi ji bil dal pisatelj priliko. Tako bi bilo v knjigi potrebno označiti ozke in široke vokale s splošno rabnimi znaki. Nasprotno bi bil prihranil pisatelj sebi in stavcu mnogo nepotrebne dela pri naglasu, ko bi bil podal v uvodu ono zelo priprosto pravilo o italijanskem naglaševanju ter stavil akcent le tam, kjer se razlikuje od ogromne večine besed.

Drugi, slovensko-italijanski del tega slovarja se nam obeta v doglednem času.

Dr. F. Sturm.

Koledar (Vestnik) XXVIII. šolske Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1914. Izdalo in založilo vodstvo. 8°. 194 str. Cena 1 K 20 v.

Kdor hoče poznati stanje našega narodno-obrambnega dela, naj jemlje v roko „Slovenski branik“, ki je vestna mesečna smotra tega dela, a koncem vsakega leta naj prouči „Koledar“, ki ga izdaja družba. Tu so predvsem ovekovečeni pokojniki, ki so se v svoji zadnji uri spomnili naše narodne „armade“ — tako v pričujoči knjigi † Ivan Fabjančič in † dr. Fran Košmelj; poleg tega pa so kot zemljepisne monografije tudi za strokovnjake važni članki, kakor je v letošnjem „Koledarju“ članek Riharda Orla: „Narodnostno stanje beneških Slovencev sedaj in nekdanj“. Slovenski govorečih ljudi je v Italiji nad 35.000. Tistim, ki se izseljujejo v slovanske dežele, se utrdi narodna zavest; „vidijo, da niso s svojim narečjem osamljeni, s Hrvati in Srbi se celo bolje razumejo nego mi. To radi priznavajo sami“. — Zaslužni slovenski učitelj Kompoljski poudarja važnost „narodno-obrambnega slovstva“ ter meni, da bi n. pr. srečno izvedena